

ALGEMENE BESCHOUWING CDA-FRACTIE N.A.V. DE CONCEPT-BEGROTING 2019-2022

Op 16 mei jl. presenteerden de partijen AB, PGP en CDA een coalitieprogramma voor de zittingsperiode 2018-2022 onder de titel “er is meer dan voorheen te doen”. Dat programma stelde negen prioriteiten, nader uitgewerkt in 32 speerpunten. Vanwege de korte tijdspanne tussen start van de nieuwe coalitie en de kaderbrief, die normaal de grondslag is voor de opstelling van de nieuwe meerjarenbegroting, beperkte de raad zich toen tot evaluatie van het bestaand beleid met het voornemen van de coalitie om pas bij deze begrotingsbehandeling het totaal programma inclusief nieuw beleid te presenteren en ter discussie te stellen.

Waren wij op 2 juli nog redelijk positief gestemd over de financiële ruimte ter invulling van de gestelde prioriteiten, deze ruimte werd beperkt door tegenvallende algemene uitkeringen van de kant van het rijk. Tegenvallers over 2017 en 2018 moeten worden verwerkt terwijl de verwachtingen voor 2019 ook naar beneden moeten worden bijgesteld. Wel hebben we hoop en vertrouwen dat daarna door toename van de rijksuitgaven vanwege het systeem “trap op, trap af” een gunstiger beeld zal ontstaan.

Daarnaast zijn vanzelfsprekend ook de lokale inkomsten en uitgaven met mee- en tegenvallers van invloed op de begroting en de ruimte voor nieuw beleid.

Voorzitter, zowel schriftelijk als mondeling hebben wij al vele informatieve en technische vragen gesteld. Wij danken het college en de medewerkers van de afdeling Middelen voor de heldere beantwoording en toelichtingen. Onze waardering en dank ook voor samenstelling en presentatie van de voorliggende meerjarenbegroting. Wij zijn blij met de vernieuwde opzet door naast de evaluatie van bestaand beleid stap voor stap vergelijking en aansluiting te zoeken bij het dit jaar overeengekomen coalitieakkoord. Onze fractie vindt dit een aanzienlijke verbetering.

Het mag duidelijk zijn dat we de binnen de beschikbare financiële ruimte keuzes moeten maken mbt het concretiseren van de speerpunten uit het coalitieakkoord en verder door de raad noodzakelijk geachte voornemens. Dat we daartoe de reserve opbrengst aandelen Essent stevig aanspreken, achten wij in een tijd dat het economisch beter gaat verstandig en verantwoord.

Een deel van de in het coalitie-akkoord vermelde strategische projecten vragen dusdanige investeringen dat deze alleen haalbaar zijn met steun van externe financiers. Het voorstel van het college om daartoe alvast 2 miljoen uit de opbrengst Essentaandelen te reserveren voor cofinanciering bij het ontstaan van haalbare businesscases steunt onze CDA-fractie van harte. Wel gaan wij er daarbij van uit dat concrete kredietaanvragen voor dergelijke projecten steeds

tijdig aan de raad zullen worden voorgelegd ter nadere besluitvorming. Voor dit deel van de begroting kan dus wat ons betreft nu nog geen sprake zijn van autorisatie van het college! Kan het college ons dit toezeggen?

Middels goedkeuring van deze meerjarenbegroting geldt wat onze CDA-fractie betreft die autorisatie van het college wel voor het merendeel van het doen van uitgaven uit de programma's als weergegeven in hoofdstuk 4 onder a. t/m d. om zodoende daadkrachtig te kunnen werken aan de uitvoering van deze programma's.

Wel willen wij hierna nog enkele aanvullende vragen stellen en opmerkingen of tips aangeven bij diverse programma-onderdelen.

Tevens stellen wij de raad tav enkele onderdelen van de begroting voor om nader onderbouwde kredietaanvragen vóór uitvoering alsnog aan de raad voor te leggen.

Namens de CDA-fractie de volgende kanttekeningen.

FYSIEK DOMEIN

a. Verbindingsas Buitengoed Geul en Maas

Wij pleiten ervoor om de resultaten van kosten- en haalbaarheidsonderzoeken na gereedkoming te delen met de vakcommissie, ook als uitvoering nog niet direct aan de orde is. Graag een toezegging van het college in deze.

b. Herontwikkeling omgeving Walramplein/Berkelplein

Gebiedsvisie en businesscase uitwerken vindt onze fractie belangrijk om voorbereid te zijn zodra zich concrete kansen voordoen. Er wordt in de toelichting gesteld dat 'het **moet** leiden tot besluitvorming in deze planperiode'. Dat vinden wij wat al te bout uitgedrukt. Uitkomsten van nader onderzoek zullen zorgvuldig getoetst moeten worden op haalbaarheid en worden afgewogen tegen andere prioriteiten.

Een herontwikkeling aan de rand van het centrum dient ook afgewogen te worden tegen andere prioriteiten zoals die op pagina 40 worden opgesomd; denk hierbij bijvoorbeeld aan het pleinenplan Schin op Geul, herbesteding leegstaande basisscholen, ontwikkeling van de groene vleugels, reconstructie van een groot deel van de doorgaande weg door Houthem etc.

c. Verkeersveiligheidsknelpunten en verkeerskundige maatregelen

De CDA-fractie achten deze maatregelen voor de komende jaren noodzakelijk. Wel vragen wij om tussentijds de vakcommissie te informeren over de keuzes en de besteding.

d. Wijkkantonnier

Dit voorstel strekt verder dan het begrip wijkkantonnier. Hier gaat het vooral om maatregelen in het kader van personeelsbeleid met naar vermeld positieve effecten op het wegbeheer.

Onze vraag: mogen wij ervan uitgaan dat het hier gaat om een besparing op het wegbeheer van € 36.000,- per jaar, m.a.w. € 144.000,- over de volledige meerjarenperiode? Zo niet, dan lijkt ons het effect van deze investering wel erg gering en vragen wij om een nadere onderbouwing.

Voorts herinneren wij het college in dit verband aan de nog onbeantwoorde eerder gestelde vraag ons een overzicht te verschaffen over de verdeling tussen de werkzaamheden van de ontzorgers en die van de eigen buitendienst mbt groen en reiniging. Beantwoording van die laatste vraag mag wat ons betreft ook schriftelijk.

e. Mobiliteits- en parkeerbeleidsplan

Verdere planontwikkeling op deze terreinen acht onze fractie van groot belang. We gaan er ook hier vanuit dat de resultaten van evaluaties en de diverse beleidsplannen voor uitvoering ter goedkeuring nog voorgelegd worden aan de raad. Kan het college ons dit toezeggen?

f. Duurzaamheid en energietransitie

Het nemen en stimuleren van initiatieven en projecten op dit terrein rechtvaardigen de genoemde incidentele en structurele bedragen en zullen naar verwachting -gezien de uitvoerige en onvermijdelijke toekomstagenda- nog maar een begin zijn van activiteiten in dit brede dossier. Wel vindt onze CDA-fractie betrokkenheid van vakcommissie en raad en geregelde terugkoppeling op het terrein van duurzaamheid en energietransitie van groot belang vanwege hun verantwoordelijkheid op het terrein van kaderstelling, het maken van keuzes en de controle op de uitvoering. Opvoeren als vast agendapunt in de vakcommissie lijkt ons wenselijk.

h. Restauratie/onderhoudssubsidie gemeentelijke monumenten

Onze fractie vindt dit een belangrijk speerpunt en daarom ook het creëren van extra formatie en subsidieruimte. Mogen wij ervan uitgaan dat voorgenomen subsidietoekenningen op dit terrein tijdig gecommuniceerd worden met vakcommissie of raad?

g. Fietsenstalling/openbaar toilet

Er is vooralsnog niet gekozen voor een bewaakte fietsenstalling of openbare toiletten. Maar met de afspraken, gemaakt tijdens de laatste raadsvergadering, zijn wel degelijk kosten gemoeid. We denken hier aan extra fietsenrekken op Walramplein en in het centrum, cameratoezicht en onderzoek en uitvoering van een plan voor bereikbaarheid en gebruik van publiek toegankelijke toiletten. Mogen wij uiterlijk bij de kaderbrief 2019 uitkomsten van onderzoek en een nader plan met financiële consequenties verwachten?

Volkshuisvesting

Op pagina 36 en 37 worden de toekomstige ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van volkshuisvesting geschetst. Wij lezen dat samen met corporaties, huurders en bestuur een lokale woonvisie wordt opgesteld. Wat wordt hier bedoeld met 'bestuur', en wat is de toebedachte rol van raad en raadscommissie hierin? En tenslotte de vraag: wordt het gemeentelijk huisvestingsbeleid voor woonwagengewoners hierin meegenomen? De minister van binnenlandse zaken heeft hiertoe op 12 juli jl. een beleidskader aangereikt. Zie ook de daarbij gevoegde Handreiking standplaatsenbeleid.

TOERISTISCH EN ECONOMISCH DOMEIN

a. Formatie-uitbreiding economisch/toeristisch domein

Momenteel moeten wij te vaak verstek laten bij zich voordoende nieuwe beleids- en kansontwikkeling door het ontbreken van voldoende capaciteit, waardoor we of de boot missen of aangewezen zijn op dure externe adviseurs. Die blijven daardoor bovendien langer dan gewenst nodig en ontbeert het onze organisatie structureel aan know how en opbouw van deskundigheid op het terrein van toerisme en lokale economie, waar onze welvaart en indirect ook allerlei voorzieningen mee zijn gemoeid. De gevraagde structurele extra 0,6 fte projectleiding is naar onze overtuiging dan ook hard nodig om de beoogde speerpunten in dit domein conform coalitieakkoord uit te kunnen voeren.

b. Economische samenwerking Zuid-Limburg

De gevraagde ton per jaar als investering in een nieuwe opzet van economische samenwerking wordt in het collegevoorstel gezien de beperkte financiële middelen teruggebracht tot € 65.000,- voor de komende twee jaren. Wij wijzen er nog eens nadrukkelijk op dat deelname in ESZL alleen zinvol is als ook onze economische motor toerisme, landschap en recreatie tot de speerpunten gaat behoren. Zo niet, dan dient in onze opvatting met het beschikbare geld de samenwerking in het Heuvelland zelf te worden versterkt.

c. Evenementen

Onder deze noemer zijn een viertal speerpunten uit het coalitieakkoord samengebracht. Willen we Valkenburg op de kaart blijven zetten, dan zijn hoogwaardige evenementen onontbeerlijk. Juist daarom houden wij het college aan de afspraak om het huidige evenementenpakket voor de kaderbriefbehandeling in 2019 samen met de raad kritisch op kwaliteit en onderscheidingsvermogen te toetsen. Daarbij zou het goed zijn om ook in te zetten op regionale afstemming ter voorkoming van onnodige concurrentie. Het reserveren van een aanzienlijk bedrag in de begroting naar analogie van bestemmingsreserves in de andere domeinen is bij de verdere ontwikkeling van het evenementenbeleid naar onze mening onontbeerlijk, willen wij een rol van betekenis op toeristisch economisch gebied blijven voeren en tijdig in te steken op zich voordoende kansen. Innovatieve ontwikkeling gaat ook op dit terrein niet vanzelf en voor niets om bij de tijd te blijven.

Hier gaat het overigens niet alleen om de kosten van facilitering van evenementen zelf maar ook om visieontwikkeling te behoeve van de hotel- en horecasector en de promotie van het product toeristisch Valkenburg aan de Geul.

Ook hier vraagt onze CDA-fractie om vakcommissie en raad structureel op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen en waar nodig en gewenst ook in de besluitvorming te betrekken.

d. Parkeervergunningensysteem

Onze fractie omarmt het collegevoorstel om de eerste parkeervergunning kosteloos aan onze inwoners ter beschikking te stellen, juist vanwege het feit dat de instelling van dit systeem het gevolg is van de toeristische parkeerdruk in onze gemeente. Terugkoppeling van toekomstige evaluaties op effecten van leefbaarheid naar de raad dient naar onze mening niet zoals vermeld 'zo nodig' maar zonder meer plaats te vinden!

SOCIAAL DOMEIN

a. Stimuleren en doorontwikkelen zelfsturing

De voorgestelde extra reservering voor het gestelde doel vindt onze fractie gewenst en verstandig. We zien het als een verruiming van het reeds bestaande budget voor stimuleren en doorontwikkelen van zelfsturingsprojecten en dat is hard nodig ter ondersteuning van goede initiatieven.

b. Straatcoaches en Jongeren-ontmoetingsplek

De inzet van straatcoaches acht onze fractie van groot belang. De preventieve en ondersteunende werking van de inzet van deze jongerenwerkers is in het kader van preventieve jeugdzorg in deze tijd van groot belang. De CDA-fractie is ervan overtuigd dat deze inzet langer dan nog twee jaren nodig zal zijn, maar kan zich vinden in vooralsnog verlenging met 2 jaar om aan het einde van die periode op basis van de effecten verder te kijken.

c. Integraal huisvestingsplan basisonderwijs

De omschrijving in hoofdstuk 4 richt zich begrijpelijkerwijze met name op de huisvesting van het integraal kindcentrum Berg. Verwijzend naar de uitgebreidere beschrijving op de pagina's 22 en 23 nemen we aan dat het hier naast de huisvestingsproblematiek ook gaat over de extra inzet van middelen vanaf 2019 op de diverse locaties ter voorkoming van onderwijsachterstand.

d. Nieuwe impulsen uitstroom naar werk

Wij zijn als CDA-fractie niet tegen extra inzet van middelen voor het gestelde doel, maar stellen het wel op prijs om de evaluatie van inspanningen op dit gebied in de afgelopen periode aan de raad ter beschikking te stellen. Er wordt hier gesproken over een nieuw project, terwijl deze inspanningen al vanaf 2015 onderdeel waren van de agenda sociaal domein Maastricht-Heuvelland 2022 en ook van het actieplan voor 2018 en 2019. Wat de extra dekkingsmiddelen betreft, gaan we ervan uit deze gevonden worden in de egalisatiereserve sociaal domein. Is die veronderstelling juist?

ALGEMENE TAAKVELDEN

Formatie en werkbudget communicatie

Onze CDA-fractie stemt van harte in met investeren in de voorgenomen formatieuitbreiding. Wij pleiten er vooral voor om extra aandacht te geven aan het benutten van kansen om onze inwoners beter te informeren en te betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium van de besluitvormingsprocessen rond onder meer ruimtelijke plannen.

Ook is extra zorg en aandacht nodig om berichten en boodschappen in begrijpelijk taal te brengen en de toegankelijkheid van informatie te verbeteren. Dat geldt zeker ook voor het communiceren van besluiten van college en raad en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen.

Strategische projecten

In het begin van mijn algemene beschouwing ben ik hier al op ingegaan. Ik herhaal mijn oproep aan het college om zowel de meest betrokkenen en zeker ook raadscommissies en de raad zelf tijdig in de ontwikkelingsfase en bij de besluitvorming van zulke projecten nauw te betrekken. In dit opzicht valt beslist het nodige te verbeteren!

Het mag naar de opvatting van onze CDA-fractie niet meer voorkomen dat de raad geconfronteerd wordt met onaangename gevolgen van besluiten waar zij zelf niet, niet tijdig of onvoldoende kennis van hebben kunnen nemen.

Wij roepen het college dan ook op er een gewoonte van te maken om bij belangrijke besluitvorming zich steeds af te vragen wat de rol van de raad en/of raadscommissies kan zijn. Collegialiteit als gemeentebestuur speelt zich niet alleen af binnen het college maar ook in het gezamenlijk optrekken van college én raad, zodat de volksvertegenwoordiging zich overtuigend kan verantwoorden naar inwoners en kiezers. Daarbij beseffen wij dat college alle ruimte voor uitvoering nodig heeft en de raad kadersteller en controller is, maar daartoe op basis van voldoende input in staat moet worden gesteld: een opdracht aan college en ambtelijke organisatie.

Polfermolen

Ook al stemde onze fractie niet in met de inmiddels besloten bezuinigingen op ons sport- en recreatiecentrum, wij respecteren de democratische genomen besluiten in deze. Wel maakt

onze CDA-fractie zich ernstige zorgen over de toekomst van maatschappelijke voorzieningen nu ingebed in ons Polfermolencolplex en vooral over het blijven nakomen van de gemeentelijke zorgtaken voor de belangrijkste maatschappelijke activiteiten. Taakstellingen moeten worden ingevuld maar niet ten koste van alles.

Het voornemen in de voorliggende meerjarenbegroting om de dotaties in de onderhoudsreserve van de komende twee jaren, in totaal ruim 7 ton, als algemeen dekkingsmiddel te gebruiken, blijven wij riskant en onverstandig vinden. Vooral vanwege onze inschatting dat er straks onvoldoende financiële ruimte voor adequate overbruggingsregelingen en exploitatie nodig zal zijn, zowel in het geval dat de Polfermolen daadwerkelijk geheel of gedeeltelijk wordt gesloopt of alsnog in stand kan of moet worden gehouden.

Ook blijven wij hameren op het fatsoenlijk verantwoording afleggen aan onze inwoners over de in dit kader genomen besluiten, het informeren over mogelijke volg stappen en het horen van belanghebbenden en belangstellenden.

De raad komt hier in de eerstvolgende raads cyclus nader op terug.

Geluidsoverlast Goudenraad/Vroenhof

Ze er recent heeft de dorpsraad Wij Houthem-St.Gerlach zich mede namens de werkgroep geluidsoverlast Goudenrood/Vroenhof tot het college gewenst met het verzoek de steun aan de doelstelling van genoemde werkgroep onomwonden uit te spreken en kenbaar te maken aan Rijkswaterstaat. Onze fractie heeft daarbij steun gevonden bij de CDA-tweede kamerfractie, die bereid is zo nodig kamervragen te stellen. Daarbij is een helder standpunt van onze gemeente zeer gewenst.

De reactie van het vorige college en een recente reactie van het huidige college op het verzoek om steun zijn op zijn zachtst gezegd niet helpend voor de burgerwerkgroep die al ruim 25 jaar streeft naar oplossingen voor geluidsoverlast. Zelfs uitgesproken steun van de verantwoordelijk wethouder en positief overleg met RWS met toezegging om groene schermen in een uitvoeringsprogramma op te nemen, waren voor het college geen aanleiding een eeder ingenomen standpunt aan te passen.

Onze fractie begrijpt hier hoegenaamd niets van! Hier is sprake van tegenwerking ipv medewerking. Zo gaan we toch niet om met burgerinitiatieven? Ik dacht dat we die hoog in het vaandel hadden staan. Het college heeft Wij Houthem-St.Gerlach, de werkgroep én de raad hierover wel degelijk iets uit te leggen.

Verklaring van geen bedenkingen Dorbeekweg Valkenburg

De CDA-fractie heeft zich enjgszins verbaasd over de inhoud van het raadsinformatiebulletin nr. 18.42 over de verplaatsing van het gasontvangstation in de Napoleonstraat. Er is een verklaring van geen bedenkingen nodig van de raad, dan is er een negatief advies van Stichting Kwaliteitscommissie Limburg en vervolgens hebben naar onze waarneming al grond- en kabelwerkzaamheden plaatsgevonden. Het lijkt hier op de omgedraaide wereld, graag nadere uitleg van het college.

Reserve opbrengst aandelen Essent

Er ligt een voorstel voor om 4 miljoen te onttrekken aan deze reserve, voor de helft voor concreet benoemde en uit te voeren projecten en de andere helft als een geormerkte reserve voor het kunnen opstarten van strategische projecten.

Kijken we dan naar het overzicht in de bijlage “meerjarig verloop reserves en voorzieningen” dan zien we daar t/m 2022 onveranderd eenzelfde reseve-bedrag staan. Betreft het hier een overzicht per 31 december 2018? En wordt ingaande 2019 deze reserve verminderd met ruim 4 miljoen of gebreurtr dit pas als daadwerkelijk besteding aan de orde is?

En een tweede vraag: wat is de verklaring dat in 2019 en 2020 de derving van bespaarde rente gecalculeerd wordt op ruim € 75.000,- en vanaf 2021 pas het dubbele? Wordt ook hier uitgegaan van stapsgewijze besteding of is er een andere verklaring?

Voorzitter, kom ik aan het einde van mijn algemene beschouwing namens de CDA-fractie. Wij vernemen graag in de beantwoording van het college de reacties op onze kanttekeningen en verzoeken.

In de tweede termijn zal onze CDA-fractie haar oordeel uitspreken over de meerjarenbegroting als geheel.

Tot zover in eerste termijn.

Math. Knubben, fractievoorzitter CDA
fractievoorzitter CDA Valkenburg aan de Geul